

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia
Sacrarum Literarum Primarij Professoris. Tractatvs De
Legibvs, Ac Deo Legislatore**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1619

XIII. Vtrùm leges, p̄e quas tributa imponuntur, purè pœnales sint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94074](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94074)

16. Tertia, & vltima regula est, Ignorantia, quæ excusat culpam mortalem, licet non excuset culpam venialem, excusat à poena graui legis. Ita sentit Soto lib. 5. de iustit. q. 1. art. 9. ad fin. Medin. C. de poenit. tract. de ieiun. q. de necessitate seruandi ieiunium. Ratio est, quia talis ignorantia verè tollit causam, & fundamentum talis poenæ, quia poena grauis non solet imponi per leges humanas, nisi propter culpam mortalem, vt supra dictum est. Vnde hic potest à fortiori applicari illud principium. Quod ignorantia excusans circumstantiam, quam respicit lex, excusat poenam, etsi maneat culpa mortalis: nam multo magis excusabit, si maneat tantum culpa venialis, quia leges humanae non solent ita punire veniales culpas, praesertim illas, quæ non sunt directa voluntate, quales sunt illæ, quæ fiunt ex tali ignorantia. Vnde talis actus imperfectè voluntarius, & humanus dici potest: merito ergo excusatur sic delinquens à tali poena. Secus verò esset si poena esset leuis, quæ iuste in culpam venialem cadere possit. nam tunc verba legis seruanda sunt. Inde vero oriri poterant variae quaestiones de censuris, & irregularitatibus, an propter veniales negligentias incurrantur. Sed illæ in locis propriis tractatæ sunt. Supererat hoc loco dicendū de interpretatione stricta legis poenalis, sed hoc reseruamus in lib. 6. vbi de interpretatione legis humanae dicemus. Reliquum ergo est, vt ad alias onerosas leges transeamus.

CAPVT XIII.

An leges, per quas tributa imponuntur, purè poenales sint.

1. Quid hæc leges tributorum onerosæ sint, & inter odiosas computentur, notissimum est, tum ex communi sensu non solum iurium, & Doctorum, sed etiam omnium hominum, tum etiam ex ipfis terminis, vt illos exponendo statim patebit, ideoq; ad hunc locum expectant, & merito cum lege poenali coniunguntur, quia sunt adeo similes, vt earum differentia prius explicare necessarium sit. Prius verò circa nomen tributi aduertere oportet, aliquos existimasse, illud deriuari à tribus, vt scilicet, quia pecuniæ olim tributum imperabantur, inde tributa sunt appellata. Alij vero putant è contrario tribum à tributo esse appellatam. Nam quia tributa exigebantur à singulis partibus, in quas totus populus diuidebatur, ideo partes illæ tribus sunt appellatæ. Et hoc videtur verisimilius, sequitur Greg. Lop. in l. 25. tit. 13. p. 5. Gloss. 2. cum Ioan. de Platea in rubr. C. de annon. & trib. Vnde etiam videtur verisimilius tributum à verbo Tribuo, deriuatum esse, vt sensit etiam Vlpian. in l. ager. §. stipendium, ff. de verb. signif. Intra hanc autem vocis etymologiam quæcumq; pensio, aut portio determinata, quæ alteri ex iure aliquo persoluitur, poterit tributum appellari, lata, & generali significatione, siue pensio illa ad ius priuarum pertineat, siue ad publicum. Verum tamen iam vox illa siue ex vsus accommodatione, siue per antonomasiam, significat pensionem publicam, quæ ad Regis sumptus, seu communes reipublice operas per singulos de populo distribuitur, & ita lege persoluitur. Sunt autem alia etiam nomina, quibus tributa significantur, vt vectigal, pedagium, & similia, quæ quasi specificas rationes tributorum indicant: licet interdum generalibus vsurpentur, & ideo eorum significationes breuiter exponere necessarium existimo.

2. Vt autem commodius fiat, oportet prius distinctionem tributi adnotare, in reale, personale, & mixtum, quæ sumitur ex l. vlt. ff. de muner. & honor. Reale dicitur, quod pro rebus immobilibus, & de fructibus earum quotannis persoluitur, quomodo decimæ Ecclesiasticæ possunt dici tributa realia, quamuis nec

sub hac vice comprehendere soleant, nec de illis nunc differamus. Solent igitur ita vocari pensiones quedæ, quæ penduntur Regibus, & Principibus ex terris, & agris, quæ à principio ad eorum sustentationem illis applicata fuerunt, ipsi verò in emphyteusim, vel feudum aliis ea donarunt sub certa pensione annua, quæ in iure civili solet Canon appellari, quia certa regula, & lege præscripta erat. l. 1. C. de iudic. iuribus, lib. 10. Soler etiam hæc pensio appellari, Vectigal, & agri cui subiecti Vectigales, vt patet ex l. 1. & 2. ff. si ager vectigal. Alia verò significatio huius vocis statim tradenda magis propria, & vsitata est. Personalis tributa dicuntur, quæ ratione tantum personæ soluntur, & vocantur census, iuxta illud Matthæi 22. Licet census dare Casari, an non; Nam census ille tributum personale erat, propter quod imponendum facta est descriptio, quam narrat Lucas cap. 2. & Actor. 5. vt probabilior fert sententia ex Iosepho lib. 18. & Antiquit. c. 1. & expositioribus ibi. Quod tributum generali nomine tributi appellatur Luca cap. 20. à Matthæo verò speciali vel fortasse illæ voces synonymæ sunt respectu Principis, licet respectu priuatorum soleant distingui. vt notat Panormi. in c. inuenimus, de censib. n. 3. quod solum pertinet ad vsum vocis, vt dixi. Propriè item personale tributum vocatur à Iuristis Capratio, in l. vlt. §. vlt. ff. de munerib. & honorib. & l. sacrosanctæ, C. de sacrosanctis Ecclesiæ. quia scilicet, per capita soluntur. Mixta dicuntur, quæ pro rebus præfertim mobilibus, & personis soluntur, huiusmodi sunt Gabella, quæ soluitur de rebus, aut venditis, Hispaniæ Alcaualas, Item, Vectigal, quo nomine in iure significat tributum debitum ex mercibus inuectis in prouinciam, vel ex illa euectis, seu, quæ per pontes, aut portus vehuntur, iuxta l. vectigalia, ff. de public. & vectigal. & lex præscriptione. C. de vectigal. Et ita distinguitur vectigal à tributo tanquam species à genere: licet interdum videantur condistingui tanquam duæ species, vt apud Paul. Roma. 13. Cui tributum, tributum, cui vectigal, vectigal, Vt tributum videtur significare pensionem debitam ratione mercium, vel rerum quæ portantur. Et hoc habet etiam fundamentum in iure l. 1. §. 1. ff. de public. & vect. ibi. notat Gloss. ver. pendant. Ordinario verò vsu nomen tributi generale est, vectigalis speciale, quod solet etiam appellari, Portorium. l. 3. C. de vectigal.

Alia vocantur Angaria. l. his oneribus. ff. de vacat. & excusat. mun. & Inuenimem, C. de sac. Ecclesiæ. vbi Gloss. inquit, Angaria sunt, quæ sunt in operis personarum. Alia vocantur Pedagogia & Guidagogia quorum significatio nota est. & de illis videri potest Gloss. in c. super quibusdam de verbor. significat. vbi pedagogium pro vectigali ponitur, vide etiam Syluest. verb. Gabella, in princip. Nauar. in cap. fraternitas, à num. 41. Et de his posterioribus tributis sub nomine Pedagogij dicitur in cap. quanquam de censu. in 6. regulariter esse in iure reprobata, non quia semper iniusta sint, sed quia solent esse suspecta. Omnis autem hæc tributorum varietas, quantum ad præsens spectat, materialis est, sumitur enim, vel ex rebus, super quas imponuntur, vel ex sine, & causa impositionis: formalis autem ratio obligationis eadem est in omnibus, & ideo de illis tantum generatim loquemur. Alij vero explicant illa tria membra ex parte oneris, seu pensionis alicui impositæ: aliquando enim est opus seu labor personæ, & ideo personalis dicitur, interdum vero est res aliqua, vel vsus eius, vt pecunia, triticum, gallina, vel vsus equi, aut domus: nonnunquam verò vt vniq; includit, vt si quis certis temporibus teneatur seruire Principi, persona, & sumptibus suis. Quæ explicatio habet etiam fundamentum in dicta l. vlt. Tamen etiam est valde materialis, & magis habet locum in priuatis oneribus, seu muneribus, quam in tributis, quæ frequentius solent in pecunia exigi, quibus aliquando etiam alia onera exigantur, de quibus quod spectat ad iustitiam legum, eadem est proportionalis ratio.

E Z
Pho
IV I

Greg. Lop.

Tributum
diuiditur in
reale, perso-
nale, & mix-
tum.
Reale quid.

4. Ex his ergo facillè intelligitur, quæstionem propositionem non habere locum in tributis realibus: nam ut bene dixit Nauar. supra, sunt maximè naturalia, & præferunt iustitiam, quia exiguntur de rebus propriis, & in contractu iusto fundata sunt. Et ideo leges per quas talia tributa solui præcipiuntur, etiam in illis addatur pœna, sine dubio purè pœnales dici non possunt, sed morales, sicut sunt alia de seruandis contractibus, & implendis promissis, & in vniuersum de reddendo debito, quod vnicuique ex iustitia debetur.

Obligatio est in conscientia ad soluenda tributa realia licet non possit sur.

Vnde etiam certum est, tales leges obligare in conscientia ad soluenda talia tributa, integrè, & sponte, & sine vlla diminutione, ac fraude: etiam si non petantur: quia sunt debita ex iustitia commutatiua, quæ seculum affert hanc intrinsecam obligationem, nisi ex consuetudine, vel scriptura constet, aliam fuisse conditionem pacti, seu oneris rebus ipsis impositi: nam tunc illa seruanda sunt, & ita de his tributis nihil amplius hic dicemus: pertinent enim ad materiam de feudis, & aliis regalibus, vt vocant.

5. Circa alia verò tributa ratio dubitandi esse potest quia hæc tributa poni ordinariè solènt sine verbo precipiendi, seu statuendi sub aliqua conditione pœnali: ergo leges, quibus præcipiuntur, merè pœnales sunt. Probatur consequentia, quia per talem conditionem indicatur, tributum non poni sub reatu conscientia, sed sub reatu solitis pœna: vt supra de lege purè pœnali dictum est. Confirmatur, ac declaratur, quia interpretando has leges in hoc sensu seruatur æquitas iustitiæ, quæ ad talem obligationem necessaria est: hoc enim modo non defraudatur Rex pensione sibi debita, quia per adiectionem pœnae compensatur sufficiens quidquid de bonis eius per denegationem tributi diminui potest: ergo pœna imposita est ad resarciendum, vel potius vitandum nocementum Regis, quo cessante, cessat etiam obligatio in conscientia soluendi tributum, vel ex ipsa rei natura, quia nulla sit inæqualitas: vel ex intentione legislatoris rationabiliter præsumpta. Quæ præsumptio confirmatur: nam sic explicatae leges tributorum erunt moderatæ, & tolerabiles, quæ in maiori rigore erunt nimis duræ, & fortasse iniustæ. Et pro hac sententia referri possunt auctores, qui dicunt, tributa non deberi in conscientia priusquam petantur, quos cap. 15. referemus. Atque ita tenet aperte Angel. verb. *Pedagium*. num. 6. & possunt citari omnes, qui legem pœnalem negant in conscientia obligare, sicut consequenter tenuit Nauar. in sum. cap. 23. numero 60. loquens specialiter de vtegalibus, & portoriis. Declarat tamen, postquam aliquis eedit in commissum, non posse res defendere vi, & armis, quia iuste impeditur, & punitur, posse tamen fugere, vel modo alio licito euadere, si potest.

Nauar.

6. *Conclusio.*

Dicendum nihilominus est, leges tributorum ex genere suo, seu ex vi materiae, nec per se habere vt pœnales sint, neque etiam esse merè pœnales ex eo tantum, quod in eis pœna adiciatur, nisi ex verbis, aut circumstantiis legis aliud constet. Hanc doctrinam existimo esse communem, eamque latè tradit Couar. in regula *peccatum*, 2. p. s. 5. Eandemque supponunt omnes, qui dicunt, leges tributorum obligare in conscientia, quos infra cap. 15. referemus. Sensus autem est, nihil speciale in hoc habere leges tributorum, ac subinde sicut alias leges, ita & has posse tribus modis ferri, scilicet, per purum præceptum sine adiectione pœnae, & præcipiendo simul, & adiciendo pœnam non soluentibus, & imponendo tributum sub onere tantum pœnae sine interpositione præcepti. Ratio generalis est, quia materia harum legum est capax omnium horum modorum, & nulla est ratio, ob quam aliquem illorum excludamus. Quod ita breuiter declaratur, & probatur, quia in lege tributi duæ partes distinguuntur, & debent vna esse imperans, seu imponens tributum, alia est imponens pœnam non soluentibus tributum: hæc autem pars non est per se, ac necessario

coniuncta cum prima, sed pendet ex arbitrio Principis, vt per se notum videtur. Tum quia secunda pars est posterior, & re omnino distincta à prima, & prior non pendet essentialiter à posteriori: ergo potest poni sine illa. Tum etiam, quia posset lex comminari tantum pœnam in genere non soluentibus tributum nimirum, quod dignè puniantur, nisi soluant, non taxando pœnam, sed relinquendo arbitrio iudicis, sicut in aliis rebus non minus grauibz saepe fit: ergo etiam potest nullam omnino mentionem pœnae facere, sed simpliciter imperare tributum: nam ibi implicitè includitur, transgressorem fieri reum pœnae, & posse puniri saltem arbitrio iudicis: est ergo possibilis ille prior modus, de aliis verò res est manifesta.

Hinc ergo aperte concluditur prima pars assertionis. Nam leges tributorum ex genere suo, & ex vi materiae suæ tantum habent, vt tributa imponant, vt declaratum est: sed vt sic non sunt pœnales: ergo. Probatur minor, quia licet tributum sit aliquando onerosum, vel laboriosum, non tamen supponit culpam: nec transgressionem aliquam, etiam civilem, propter quam vindicandam, vel coercendam imponatur: ergo nullam habet rationem pœnae: ergo ex hoc capite non habet talis lex, quod pœnalis sit. Confirmatur, quia multæ alia leges possunt imponere grauiora onera, vel imperare res difficiliore, quæ non propterea sunt pœnales, vt in legibus militiae, & similibus manifestum est. Denique materialitè legum est materia iustitiæ commutatiua, contineatque veluti iustum stipendium, seu subsidium reddendi Regibus ad sustentanda onera muneris sui, iuxta illud Pauli, Rom. 13. *Soluite omnibus debita, cui tributum, tributum, &c.* Et rationem reddit, quia *ministri Dei sunt, in hoc ipsum seruientes*. Ideo enim (siquit) *tributa præstatu*. Ergo hæc leges, vt tales sunt nullo modo possunt dici pœnales, sicut leges taxantes pretia rerum, vel stipendia operatorum, aut militum, nõ possunt dici pœnales respectu eorum, qui talia stipendia soluere coguntur, quia in eorum vtilitatem, vel commodum illa res, vel inuenera sunt, vel conferuntur.

Dixi, interdum tributum aliquod potest imponi in pœnam, vt rectè docuit Victor. relect. de iur. belli, nu. 57. & colligitur ex Deuter. 20. & patet, quia Rex potest punire ciuitatem rebellem, vel aliud regnum, aut rempublicam, quæ iniuriam sibi intulit, postquàm illam expugnauit: ergo potest iusto arbitrio eligere aliquod tributum, quod illi in pœnam imponat. Respondeo, nos formaliter loqui de tributo, vt tributum est secundum proprium finem, & quasi intrinsecam naturam eius, & sic manifestum est, non esse pœnam nihil tamen obstat, quominus similis impositio fiat in pœnam. Tunc autè sequetur naturam pœnae quoad obligationem, solum est considerandum in istis casibus, & similibus tributum non imponi propter delictum futurum, sed propter iam factum, & post iustam condemnationem, vt supponitur: & ideo ita obligari homines ad illud tributum soluendum sicut obligatur reus ad solutionem pecuniariae pœnae, postquam ad illam est iuste condemnatus.

Ex his vterius inferitur, leges tributorum spectatas præcisè secundum id, quod per se, & intrinsece requirunt, esse veras leges morales obligantes in conscientia. Probatur, quia si lex hæc imperat tributum sine adiectione pœnae, imponit necessitatem pœnalem, quia, vt supponimus, illam non exprimit: ergo imponit necessitatem in conscientia. Probatur vltima consequentia, quia alias esset lex inutilis, & inefficax: nullo enim modo cogeret transgressionem. Quia si non obligaret in conscientia, neque postea posset quis propter transgressionem puniri, quia neque sub tali conditione posita obligat in conscientia iuxta capacitatem materiae, sed illa materia est capax obligationis rigorose: nam est materia iustitiæ, & iusti stipendij soluendi, vt declaratum est: ergo. Quin potest

SVAR
LIB. V.

tius licet talis lex non contineret alia verba pœceptiva præter taxam quantitatis solvendi Principi in tributum, obligaret in conscientia, quia debitum alendi, & sustentandi onera Regis, naturale est: ergo eo ipso, quod lex humana taxat quantitatem, & modum obligat in conscientia ad servandam illam, quia illud statim est medium iustitiæ, vt in aliis precis rerum, quæ lege taxantur, & in decimis Ecclesiasticis, quoad quotâ taxatam per Ecclesiâ, est manifestum videre.

10. Jam ergo probatur secunda pars assertionis ex dictis de lege pœnali in communi: nam adiectio pœnæ non tollit obligationem, quam eadem lex præcisè lata sine pœna induceret: sed ostensum est, legem tributorum, vt moralis est, præcisè latam obligare in conscientia: ergo licet illi addatur pœna, obligabit per se ad tributum persolvendum, vel restituendum (cum contra iustitiam non sit solutum) absque vlla condensatione, vel sententia, etiam si tunc nemo obliget ad pœnæ solutionem ante sententiam, iuxta generalem doctrinam datam de lege pœnali. Quæ non minus habet locum in legibus tributorum, quam in aliis, supposita paritate in Verbis legis: nulla enim ratio discriminis excogitari potest. Declaraturq; in hunc modum, quia in tali lege mixta, seu quasi composita ex tributo, & pœna, ad dueros fines ordinantur impositio tributi, & adiectio pœnæ: tributum enim est ad sustentationem Principis, seu ad satisfaciendum naturali obligationi dandi stipendium iustum laboranti in nostram vtilitatem. pœna vero est ad cogendum, vt prior obligatio impleatur, vel puniendum delictum, si omitatur: ergo licet tributum sit iustum & adæquatam fini suo, & obligatio eius integra maneat, iuste additur comminatio pœnæ, & executio eius, si culpa intercedat, vltra integram tributum exactiorem. Sicut in penis conuentionalibus, quæ addi solent inter contrahentes, iuste exigi potest pœna à violatore contractus, etiam vltra inter esse, & satisfactio nem damni illati, vt supra dictum est. Idem ergo est in presenti, intercedit enim veluti contractus inter Principem, & subditos, vt ille gubernet, hi vero ipsi alant per tributorum solutionem, & ad soliditatem huius contractus pœna potest adiungi, quæ non minuat vim, aut obligationem contractus, sed nouam coactionem adiungat. Vnde etiam potest ita declarari, quia propter adiectionem pœnæ non conceditur libertas, seu optio vassallo, vt vel tributum soluat, vel pœnam patienter sustineat, si illi imponatur: sic enim adiectio pœnæ non auget efficaciam legis, sed minueret, quod plane est contra intentionem talium legislatorum: ergo addendo pœnam, non tollunt præceptum, sed confirmant, & vrgent illud: ergo semper lex per se obligat, licet illi addatur pœna. Et re vera hoc est maxime consentaneum fini talis legis, & vt sic dicam, quasi connaturale illi, vt in puncto sequenti magis explicabo.

Adiectio pœnæ non tollit obligationem, sed confirmat, & vrgent illud: ergo semper lex per se obligat, licet illi addatur pœna.

11. Super est ergo explicanda tertia pars assertionis, nimirum, quando ex verbis, & forma legis constiterit, mentem legislatoris esse, non absolute imperare tributum, sed solum sub conditione, nisi quis malit fieri pœna obnoxius seu (quod perinde est) sub distinctione, vel soluendi tributum, vel pœnam ob non solutionem, si de illa feratur iudicium sustinere: tunc leges non obligare in conscientia determinatè ad solutionem tributum, sed solum per modum pœnæ, seu simul cum illa, quando exigatur. In qua parte duæ includuntur. Vna est posse tributum sic tantum imponi, & hoc est per se notum, nam pendet ex voluntate Principis, & non continet iniustitiam, nec rigorem: sed potius lenitatem: nam in eo videtur Princeps potius ex parte cedere iuri suo, quam in aliquo excedere. Ac denique non magis repugnat hic modus legis in hac materia, quam in aliis: nulla enim ratio discriminis asserri potest, vt de aliis argumentati sumus. Altera pars est, quod posita tali lege, illa non obligat in conscientia statim, seu determinatè ad solutionem tributum. Et

hæc etiam est euidens eisdem ferè rationibus, tñ quia obligatio hæc pendet ex voluntate Principis, ipse autè Princeps satis per talia verba declarat, nolle se obligare absolute, sed tantum sub prædicta conditione seu distinctione: tum etiam, quia non est maior ratio de hac materia, quam de aliis: in aliis vero lex illa non obligat in conscientia nisi modo dicto, vt supra ostensum est: ergo neque in ista.

Statim verò insurgit dubitatio supra etiam de lege pœnali generatim tractata, an leges tributorum adicientes pœnam, vt regulariter feruntur, intelligenda sint iuxta hanc vltimam partem, vel iuxta secundam. Sed de hoc puncto dicemus plura paulo post in c. 15. Nunc breuiter cenfeo, leges has pœnales imponentes tributa sub pœna, esse mixtas, ac subindè per se obligare in conscientia ad solutionem tributum. Ratio est, quia verba legis ordinariè sunt præceptiva, sicut sunt communiter in aliis legibus moralibus, quæ ad bonum regimen reipublicæ ordinantur, ideoque obligant in conscientia non obstante adiectione pœnæ. Secundo, quia intentio talis esse præsumitur, nisi aliud certò constet morali certitudine, quia (vt dicebam) per pœnam volunt Principes augere efficaciam legis, non minuere. Et quia per se primo intendunt in effectum consequi tributum sibi, & communi bono reipublicæ necessarium. Vnde est tertia ratio, quia materia talium legum maxime postulat huiusmodi obligationem, quia est materia iustitiæ, & in re grauisissima, ac pertinet ad commune bonum: imo necessaria moraliter ad reipublicæ conseruationem & gubernationem ergo illi materia quasi debetur, & connaturale est præceptum per se, & absolute obligans, & non tantum sub conditionali pacto sustinendi pœnam, quod est valde per accidens, & de se sufficiens ad grauisimum tributorum finem. Ideoque cenfeo, non esse regulandas has leges per se sub pœna prohibent venari, aut ligna cedere, aut aliquid è regno extrahere: nam hæc prohibitiones, & similes sunt multo minoris momenti, ordinariè loquendo, & extra causas grauis necessitatis regni, & ad illas sufficit illa coactio, vel compensatio quasi contingens per pœnam. Tributorum autem impositio, & solutio est per legem intenta tanquam per se debita, & necessaria reipublicæ, ac Principi, & ideo ex se postulat proprium, ac directum præceptum, per se & absolute obligans, etiam si pœnæ accumulentur. Quapropter nõ existimo sufficere, quod lex loquatur conditionaliter modo, si quis non soluerit tale tributum, tali pœna puniatur, vt illo modo intelligatur. Nã talis lex supponit necessariò tale tributum esse debitum, & ideo moraliter nunquam ponitur illa conditionalis, nisi post impositionem tributum, quæ fit per absolute præceptum, vel saltem per taxationem quantitatis solvendæ, qua facta, naturalis lex iustitiæ obligat ad tributum soluendum, etiam ante adiectionem pœnæ: illa autem obligatio non adimitur propter conditionalem illam adiunctam, vt ex dictis constat. Illa ergo non sufficit in tali materia ad præsumendum legem esse pure pœnalem, sed oportet, vt vel clarioribus verbis declareretur, vel ex aliis circumstantiis, aut certa consuetudine colligatur.

12.

Ad fundamentum ergo contrariæ sententiæ resp. 6. 13. detur, ad summum probare tertiam partem assertionis nostræ, quia vero simpliciter procedit contra secundam, & intendit ex adiectione pœnæ inferre ablationem absolute obligationis in conscientia, resp. 6. 14. detur, negando hanc consequentiam. Quia non est hoc necessarium ad æquitatè iustitiæ, vt ostensum est, quin potius ad prouidendum sufficienter iustitiæ & æquitati, quæ debet seruari inter Principem, & subditos, necessarium est, vt subditi simpliciter, & absolute obligentur in conscientia ad iusta tributa soluenda, & vt rebelles distincta pœna puniantur. Alia enim est iustitia vindicatiua à commutatiua, & prior obligatio ad commutatiuam pertinet, & transgressio

Handwritten marginal notes on the right edge of the page, including the number 12 and some illegible text.

gressio eius constituit nouum reatum, seu debitum in ordine ad iustitiam vindicatiuam. Neque etiam de intentione legislatoris aliud præsumi potest ex vi solius comminationis pœnæ, vt ostensum est, neque vlla inæqualitas, vel nimius rigor resultat in his legibus ex illo solo capite, magis quam in aliis omnibus, quæ præcipiendo, pœnam transgressoribus minantur; vel quam in contractibus iustis, & æqualibus, quibus nihilominus adijcitur pœna, vltra interesse, vt dictum est.

CAPVT XIV.

De potestate necessaria vt lex tributum imponens iusta sit.

1. Quoniam obligatio legis ex illius iustitia maxime pendet, & iustitia tributorum multas conditiones requirit, ideo illas explicare necessariū est, quod discurrendo per causas tributorū optime fiet. Quod ergo ad efficientem spectat, certum est, necessariam esse potestatem ad imponendum tributum in eo, qui huiusmodi legem statuit, alioqui non erit iusta, sed tyrannica, Conclusio est clara, quia vbi deest potestas, actus non potest esse validus, nedum iustus. Item quia superior non potest præcipere, nec inferior tenetur obedire: hæc enim correlatiua sunt. Denique quia prima conditio necessaria ad iustitiam legis est potestas ferendi illam, vt supra visum est: ergo eadē requiritur cum propositione in lege imponente tributum. Imò hic considerandum est, non omnem potestatem, quæ sufficit ad condendam legem in aliis materiis, sufficere ad imponenda tributa: nam leges potest interdum condere Princeps non supremus, aut ciuitas, aut magistratus iuxta sui muneris institutionem: tributum autem imponere non potest, nisi supremus Princeps non recognoscens superiorem in suo ordine, vt ex dicendis constabit, & ideo specialiter requiritur hæc conditio in legibus tributorum, præter conditionem omnibus legibus generalem.

2. Statim vero occurrit inquirendum, quinam habeant in republica hanc potestatem. Respondeo, quod attinet ad leges ciuiles, primum omnium esse hanc potestatem in Imperatore, l. 1. & 2. c. noua vectigalia institui non posse. Vbi in lege secunda additur, ciuitates non habere hanc potestatem, & idem habetur in l. vectigalia, ff. de publican. & vectigal. Intelligendū autem est, nunc durare hanc potestatem in Imperatore in terris imperij, in quibus supremam potestatem retinet, non tamen in aliis regnis, seu prouinciis in quibus iam illam amisit, iuxta dicta in libro præcedenti. Vnde consequenter addendum est secundo hanc potestatem esse in Regibus, qui in suprema potestate æquiparantur Imperatoribus, vt supra dictū est, & ita habetur etiam in legibus horum regnorum & vtrunque dicitur in cap. super quibusdam, de verb. significat. licet Hostiens. ibi id neget, & per Reges exponat Regem Romanorum, contra vim verborum, & contra Glossam, & sine vilo fundamento, imò vltterius extendi hoc debet ad Principes, vt habetur in c. innouamus, de censib. & sentit Glossa ibi in d. l. vectigalia, & in c. si quis Romipetas. 24. q. 3. Intelligi autem debet de his principibus, qui licet Reges non appellentur, tamen habent supremam iurisdictionem in temporalibus. Et sic est facilis ratio, quia ad ponendum tributum magis attenditur iurisdicctio, quam nomen, vel alia dignitatis conditio. Item, quia hi Principes possunt indicere bellum, & administrare rempublicam independenter ab alio superiori temporali, sed ad hoc sunt necessaria tributa. Quartò verò addimus, reliquos omnes, qui recognoscunt superiorē in temporalibus non posse tributa imponere, vt ex eisdem legibus colligitur, & docent Deci. conf. 534. & Rebuffus in expositione Bullæ Cœnæ, art. 3. Et ratio esse videtur, quia potestas agentis debet esse propor-

e super quibusdam. Hostiens.

Glossa. c. si quis Romipetas.

Decius.

tionata fini: finis autem tributorum est, commune bonum reipublice. & ideo potestas imperandi illa ei tantum data est, qui supremam curam habet totius reipublice. Item hæc potestas per se primo, & ex natura rei erat in republica, vnde illæ reipublicæ, quæ nunc sunt supremæ, illam potestatem in se retinent, quia inter Reges & Principes cōmutantur: ergo vbi reipublica transtulit suam potestatem in Principem, solum inuenitur hæc potestas in illo Principe, qui supremam reipublicæ potestatem habet.

Sed quæret aliquis, an Pontifex, vel Concilium, vel alia potestas Ecclesiastica habeat hoc ius. Aliqui enim dicunt, Concilium generale habere hanc potestatem quia potest eam alii concedere, vt significatur in cap. super quibusdam, §. præterea, de verborum significat. Respondetur tamen, Pontificem, quatenus temporalis Princeps est, posse in suis terris imponere tributa, quia re vera ibi est supremus in temporalibus per directum dominium, & potestatem. In aliis vero regnis, sicut non habet dominium, vel temporalem iurisdictionem directè, ita nec potest per se, & directè imponere temporalia tributa, quia hic est actus illius potestatis. Quod à fortiori verum est de quocunq; inferiori Prælato Ecclesiastico, vel Concilio etiam generali, cuius potestas ex Pontifice maxime pendet. Nihilominus tamen si ad spirituale finem sit necessarium, vt ad defendendam Ecclesiam ab infidelibus vel hæreticis, potest summus Pontifex imponere temporalia tributa, quia sub ea ratione habet supremam potestatem etiam in temporalibus. Potest autem directè summus Pontifex propter eundem finem, vel in subsidium sibi necessarium tributa imponere super Ecclesiæ bona, sicut tractatum de Decimis, diximus, posse partem decimarum sibi reservare, quia in illo ordine per se, & directè est supremus Princeps totius concilium Ecclesiæ, & supremus dispensator honorum eius, & iam ideo supremam etiam in hoc habet potestatem. Aliqui vero Episcopi hoc non possunt, cap. prohibemus de censib. Concilium autem etiam generale in tantum id poterit, in quantum fuerit à Pontifice concessum, vel approbatum. Potest præterea Ecclesia declarare, qui Principes temporales possunt imponere tributa, & prohibere, ne alij imponant, vt fecit Conciliū Lateran. in dicto cap. innouamus, & ita etiam intelligitur dictum capit. super quibusdam. Et singulis annis sub grauissima censura sit similis prohibitio in Bulla Cœnæ.

Additur vero in dicto cap. super quibusdam, non solum illa esse iusta tributa, de quibus constat esse imposita à Regibus, vel Principibus supremis, sed etiam illa, de quibus non constat, à quo imposita sint, dummodo ex consuetudine, de cuius initio non extat memoria, nec constare potest de iniustitia, secundum ius præsumitur iustitiam in huiusmodi autem casu constare non potest, tale tributum sine legitima potestate esse impositum, imò cum a deo præualuerit, vt per longissimum tempus à tota communitate solum sit, præsumitur iustitiam inceptisse. Item quia præscriptio præsertim immemoralis dat ius sufficiens: illa autem consuetudo inducit præscriptionem, & ideo diximus, requiri bonam fidem, quia in omni præscriptione necessaria est.

Occurrit autem hic graue dubium, an idem dicendum sit de potestate imponendi nouum tributum, ex immemoriali consuetudine, etiam si is, qui illud imponit, non sit supremus in temporalibus. Est enim attentè considerandum, hæc duo esse valde distincta imponere tributum, vel exigere iam impositum, & similiter aliud esse, habere consuetudinem immemorialem exigendi aliquod tributum, quod ex eadem consuetudine supponitur iam impositum: aliud vero habere consuetudinem immemorialem imponendi noua tributa, & consequenter illa postea exigendi. Hæc enim potestas sine dubio est multò maior, vt bene no-

SVA
12

Nisi si equi
ad spiritua-
lem, sicut
non possit
potest imponi
tributa
terris sibi
temporalibus
ver, sicut me
concilium
& iam

illa tributa
etiam est
ita de quibus
non constat
quibus sit
imposita

5.